ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1991

Vyhlásené: 14.06.1991 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

213

VYHLÁŠKA

Českého úřadu bezpečnosti práce a Českého báňského úřadu

ze dne 8. května 1991

o bezpečnosti práce a technických zařízení při provozu, údržbě a opravách vozidel

Český úřad bezpečnosti práce podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce, po dohodě s příslušnými orgány a Český báňský úřad podle § 6 odst. 6 písm. a) zákona České národní rady č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a státní báňské správě, stanoví:

§ 1
Rozsah platnosti

(1) Vyhláška určuje povinnosti právnických a fyzických osob,[1]) které provozují, udržují a opravují vozidla (dále jen „provozovatel“) a jejich pracovníků.

(2) Vyhláška se nevztahuje na provoz, údržbu a opravy vozidel

a) ozbrojených útvarů federálního ministerstva obrany,

b) ozbrojených útvarů federálního ministerstva vnitra a ministerstva vnitra České republiky.

(3) Vyhláška se nevztahuje na provoz drážních vozidel[2]) a kolejových vozidel povrchových a hlubinných dolů.

§ 2
Výklad pojmů

Pro účely této vyhlášky se rozumí

a) „dálkovou dopravou“ doprava, u níž nepřetržitá doba řízení v pracovní směně trvá déle než 8 hodin a řidič se v průběhu pracovní směny nevrací na místo, kde začal svůj pracovní výkon,

b) „pracovníkem“ osoba, která vykonává práci řidiče z povolání nebo která na pracovní cestě řídí vlastní vozidlo nebo vozidlo provozovatele nebo která práce v souvislosti s provozem vozidel řídí, a dále osoba, která provádí opravu, údržbu, nakládku a vykládku vozidla,

c) „vozidlem“ každé motorové vozidlo, přívěs, polopřívěs a návěs nebo souprava vozidel,

d) „způsobilou a náležitě poučenou osobou“ osoba, kterou řidič poučil o požadovaném úkonu a která svým věkem a rozumovou vyspělostí má dostatečné předpoklady pro to, aby s ohledem na konkrétní situaci řádně zabezpečila sledovaný cíl.

§ 3
Řízení vozidla a bezpečnostní přestávky

(1) Nepřetržitá doba řízení vozidla nesmí být delší než 4 hodiny. Za tuto dobu se považuje doba vlastního řízení včetně přerušení řízení na dobu kratší než 10 minut.

(2) Po uplynutí doby uvedené v odstavci 1 musí řidič přerušit řízení vozidla z důvodu bezpečnosti práce nejméně na dobu 30 minut (dále jen „bezpečnostní přestávka“), během kterých nesmí vykonávat činnost vyplývající z jeho pracovních povinností, kromě dozoru na vozidlo a jeho náklad.

(3) S výjimkou dálkové dopravy může být bezpečnostní přestávka rozdělena na více přestávek, z nichž nejkratší musí trvat nepřetržitě alespoň 10 minut. Součet doby nepřetržitého řízení a bezpečnostních přestávek tvoří jeden pracovní cyklus.

(4) Pro řidiče pravidelné autobusové dopravy a městské hromadné dopravy, kteří se řídí grafikony a turnusy, může provozovatel stanovit bezpečnostní přestávky odchylně tak, aby nebyla překročena maximální doba řízení a byla dodržena minimální doba bezpečnostních přestávek.[3])

(5) Ustanovení o bezpečnostních přestávkách se nepoužije v případě, kdy jsou na vozidlo přiděleni dva řidiči střídající se nejpozději po čtyřech hodinách nepřetržitého řízení.

(6) Řidič nesmí řídit vozidlo, je-li jeho schopnost k řízení snížena únavou po vykonání fyzicky namáhavé práce, která mu vyplývá z jeho pracovních povinností; v takovém případě je provozovatel povinen řidiči před započetím dalšího řízení vozidla poskytnout přiměřenou přestávku.

(7) Řidič je povinen vést evidenci o době řízení vozidla a bezpečnostních přestávkách. Záznamy mohou být vedeny technickým zařízením.

(8) Řidič se může odchýlit od ustanovení odstavce 1 v případech nebezpečí, při poskytování pomoci nebo v důsledku poruchy vozidla, a to v rozsahu potřebném k zajištění bezpečnosti osob, vozidla a jeho nákladu, k dojetí na nejbližší vyhovující místo nebo podle okolností do cíle své cesty, pokud nebude ohrožena bezpečnost práce a technických zařízení. Druh a důvod odchylky je řidič povinen zaznamenat v záznamu o provozu vozidla.

(9) Ustanovení odstavců 1 a 2 se nevztahují na řidiče, pokud řídí vozidla mimo pozemní komunikace při provádění zemědělských, lesnických a melioračních prací.

(10) Při provádění mezinárodní silniční dopravy se osádky vozidel řídí, pokud jde o délku doby odpočinku, řízení vozidla a složení osádky, ustanovením zvláštních předpisů.[4])

§ 4
Odpočinek osádky ve vozidle

Doba odpočinku musí být strávena mimo vozidlo; výjimečně v případech, kdy je vozidlo vybaveno lůžky umožňujícími členům osádky pohodlně ulehnout, může být doba odpočinku strávena na těchto lůžkách pouze za předpokladu, že vozidlo stojí. Na vytápění se může v době odpočinku použít pouze nezávislé topení.[5])

§ 5
Povinnosti řidiče mimo pozemní komunikace

(1) Při jízdě a činnostech mimo pozemní komunikace se řidič musí chovat ukázněně a ohleduplně, přizpůsobit své chování stavu a povaze terénu, povětrnostním podmínkám a jiným okolnostem, které je možno předvídat.

(2) Řidič dále

a) nesmí zastavovat a stát na místě, kde vozidlo překáží z hlediska bezpečnosti práce a technických zařízení nebo je ohroženo prací konanou v jeho blízkosti, povahou terénu nebo vedením vysokého nebo velmi vysokého napětí,[6])

b) nesmí se s vozidlem otáčet a couvat, nevyhovuje-li tomu povaha terénu,

c) musí v případech, kdy to vyžadují okolnosti, zejména nedostatečný rozhled, zajistit bezpečné couvání a otáčení pomocí způsobilé a náležitě poučené osoby; jakmile tuto osobu ztratí z dohledu, je povinen ihned zastavit,

d) musí zdůraznit začátek couvání zvukovým výstražným znamením v případě, kdy není dostatečný zpětný výhled z vozidla a couvání není zajištěno pomocí způsobilé a náležitě poučené osoby,

e) musí před opuštěním vozidla provést taková opatření, aby vozidlo nemohlo ohrozit bezpečnost osob a technických zařízení,

f) musí při vlečení vozidla dodržovat ustanovení zvláštních předpisů,[7])

g) nesmí tlačit vozidlo motorickou silou bez použití tyče, která je na vozidlech řádně zajištěna.

(3) Řidič může zajíždět k pískovým jámám, lomům, skládkám, staveništím a podobným místům jen tehdy, když je povrch terénu k nim dostatečně pevný, široký a sjízdný.

§ 6
Připojování a odpojování vozidel

(1) Připojování a odpojování vozidel je možno provádět pouze podle návodu výrobce nebo podle technologického postupu zpracovaného provozovatelem vozidla.

(2) Není-li v návodu výrobce stanoveno jinak, nesmí být při připojování a odpojování přípojných vozidel v nich nebo na nich žádné osoby.

(3) Připojovaná vozidla musí být zabrzděna a zajištěna klíny. Polopřívěsy a návěsy musí být dále podepřené podpěrami.

(4) Při připojování vozidel musí být tažné vozidlo vždy řízeno z místa obsluhy. Nájezd připojovaného vozidla na vozidlo tažné je zakázán, s výjimkou přívěsů za osobní vozidla.

(5) Osoba navádějící řidiče nesmí vstoupit mezi připojovaná vozidla, jestliže závěs tažného vozidla je vzdálen od oka přívěsu více než 0,25 m. Řidič smí dokončit couvání na doraz závěsného zařízení pouze na smluvené znamení.

(6) Po spojení vozidel je řidič povinen zkontrolovat spojení a zajištění závěsného zařízení.

(7) Před odpojením vozidel je řidič povinen vozidla zabrzdit a zajistit proti samovolnému pohybu.

§ 7
Povinnosti provozovatele

Provozovatel je povinen

a) provést u řidiče před přidělením vozidla a před jeho převedením na jiný druh a typovou řadu vozidel seznámení s návodem výrobce pro jeho obsluhu a přesvědčit se o jeho schopnostech s ohledem na jeho pracovní zařazení,

b) zajistit údržbu a čištění svých dopravně provozních prostor,

c) opatřit účelové komunikace příslušným dopravním značením podle zvláštních předpisů,[8])

d) určit prostory pro nakládání a vykládání včetně jejich bezpečného zajištění,

e) vyznačit výstražnými tabulkami, dopravními značkami, případně nahrnutím zeminy místa, kde hrozí nebezpečí zřícení nebo zasypání vozidla (okraj řezu a pracovní plošina lomu, násypu nebo skládky) a za snížené viditelnosti je podle potřeby opatřit červeným světlem, odrazovými skly apod.,

f) udržovat hrany plošin těžebních řezů přímočaré a označit je odrazovými skly nebo jiným rovnocenným způsobem,

g) pokud to vyžadují okolnosti podrobně seznámit řidiče, který vjíždí do jeho dopravně provozních prostorů, s místní situací,

h) provést technická nebo organizační opatření na svých pracovištích, kde dochází k opakovanému couvání nebo otáčení vozidel, aby bylo zabráněno vstupu osob do ohroženého prostoru,

ch) zpracovat havarijní plán pracoviště pro případy úniku plynu z plynového zařízení vozidla.

§ 8
Provoz, oprava, údržba a kontrola vozidla

(1) Provoz, oprava, údržba a kontrola vozidla se musí provádět podle návodu stanoveného výrobcem nebo technologického postupu.

(2) Při provádění oprav, údržby a kontrol vozidla je pracovník zejména povinen

a) vozidlo zabezpečit proti samovolnému pohybu,

b) provádět kontrolu spodku vozidla jen při vypnutém motoru, pokud výrobce nestanovil jinak,

c) zajistit zvednuté vozidlo nebo jeho části proti pádu,

d) použít při huštění pneumatik kol nenamontovaných na vozidle s ráfkem opatřeným závěrným a pojistným kruhem nebo s děleným ráfkem bezpečný kryt nebo zařízení, které plní obdobnou funkci,

e) uzavřít všechny ventily tlakových zásobníků plynu na vozidle a všechny plnící ventily při opravách vozidel s plynovým zařízením s výjimkou oprav, které to vylučují,

f) vypustit plyn ze zásobníků a provést odplynění plynového zařízení vozidla před prováděním svářečských prací nebo prací, při kterých může dojít ke vzniku výbušné směsi nebo k její iniciaci,

g) při opravách nebo údržbě vozidel s plynovým zařízením seznámit se s havarijním plánem pracoviště.

(3) Je zakázáno

a) opravovat naložené vozidlo, pokud není zabezpečena jeho stabilita a náklad může pracovníka ohrozit,

b) opravovat, kontrolovat a provádět údržbu vozidla, pokud není zdvihnutá sklápěcí část zabezpečena proti pádu,

c) manipulovat s ovládacím zařízením vozidla bez předchozích opatření, která vyloučí nežádoucí pohyb vozidla nebo jeho částí,

d) uvolňovat pneumatiku přihušťováním.

(4) Provozovatel je povinen provádět na vozidlech s plynovým zařízením pravidelné vizuální prohlídky plynového zařízení a kontroly těsnosti podle technologického postupu zpracovaného na základě technické dokumentace dodané výrobcem zařízení. Lhůty kontrol plynového zařízení nesmí být delší než 1 měsíc. V případě, že to vyžaduje technický stav vozidla a na základě zkušeností z jeho provozu je provozovatel povinen určit lhůty kratší.

§ 9
Pracoviště pro údržbu a opravy vozidel

(1) Pracoviště, ve kterých se spouštějí spalovací motory, musí být vybavena účinným zařízením pro odvádění výfukových plynů z pracovního prostředí.[9])

(2) Pracoviště, kde se pracuje na spodcích vozidel, musí být vybavena účinným a bezpečným zdvihacím zařízením, rampami nebo pracovními jámami tak, aby pracovníci mohli při práci stát.

(3) V uzavřených prostorách, ve kterých se provádí opravy a údržba vozidel s plynovým zařízením, se musí instalovat indikátory, které zajistí optickou a akustickou signalizaci výskytu plynu při dosažení 25 % dolní meze výbušnosti, a musí být zabezpečeno účinné větrání.

§ 10
Rampa

(1) Rampa musí mít vodicí lišty upraveny tak, aby zabránily bočnímu sjetí vozidla.

(2) Pracoviště ve výšce vyšší než 0,5 m musí být na volných okrajích opatřena zábradlím podle zvláštních předpisů.[10])

(3) Na koncích neprůjezdné rampy musí být instalované zarážky.

§ 11
Pracovní jáma

(1) Okolo pracovní jámy se musí na podlaze vyznačit pásmo, do kterého mimo vozidel přistavovaných k opravě nebo prohlídce (údržbě) a pracovníků, kteří tyto práce provádějí, se nesmí vjíždět a vstupovat. Zákaz vjezdu a vstupu do tohoto pásma, zákaz kouření a používání otevřeného ohně v pracovní jámě se musí vyznačit zřetelnými a dobře viditelnými výstražnými tabulkami.[11]) Na pracovní jámě pro více než dvě vozidla musí být za každým přistaveným vozidlem umístěny můstky pro její bezpečný přechod.

(2) Nepoužívaná pracovní jáma se musí zabezpečit kryty nebo ohradit sklopným nebo přenosným zábradlím. Kryty musí mít dostatečnou nosnost a musí být v úrovni okolní podlahy.

(3) Pracovní jáma musí být vybavena

a) nejméně jednou elektrickou zásuvkou,[12]) přednostně umístěnou v jámě,

b) pevnými svítidly v provedení odpovídajícím zvláštním předpisům,[13])

c) výklenky ve stěnách umístěnými ve výšce umožňující pohodlné odkládání předmětů,

d) záchytnou (čisticí) jímkou, umístěnou v nejnižším bodě a krytou ochrannou mříží.

(4) Do pracovní jámy mohou vstupovat jen pracovníci určení provozovatelem.

(5) Je zakázáno

a) pracovní jámu přeskakovat a překračovat,

b) používat v pracovní jámě anebo ve vzdálenosti menší než 1,5 m všemi směry od ní otevřený oheň (s výjimkou svařování) a kouřit,

c) používat pro čištění vozidel stojících nad pracovní jámou hořlaviny a látky, které uvolňují škodlivé výpary,

d) umísťovat v pracovní jámě akumulátorové baterie a nádoby, které obsahují nebo obsahovaly výbušné látky, hořlaviny nebo jiné látky ohrožující zdraví, včetně tlakových nádob pro dopravu plynů,

e) odkládat v pracovní jámě části jejího krytu, nástroje, součástky a jiné předměty, které by mohly ohrozit bezpečnost osob nebo by mohly ztížit jejich únik z pracovní jámy v případě nebezpečí,

f) zdržovat se v pracovní jámě v době přistavování a odjezdu vozidel,

g) demontovat na vozidle stojícím nad pracovní jámou součástky nebo dílce, které by svojí hmotností mohly ohrozit bezpečnost pracovníků, bez předběžného zajištění proti uvolnění a pádu,

h) vypouštět do pracovní jámy jakékoliv provozní kapaliny.

(6) Svařování je v pracovní jámě povoleno pouze za podmínek stanovených zvláštními předpisy.[14])

§ 12
Garáže, servisy a opravny

(1) Zúžené vjezdy a výjezdy garáží, servisů, opraven a podobných prostorů, do kterých vjíždějí vozidla, se musí po obou stranách opatřit šikmým šrafováním.[15]) Označení musí být viditelné při otevřených vratech.

(2) Odpadky nasycené olejem nebo hořlavinami se nesmí v garážích ukládat. Pohonné hmoty a hořlavé čisticí prostředky je dovoleno ukládat jen v plechových, těsně uzavíratelných nádobách.

(3) Motor vozidla je možno uvádět do chodu v garáži pouze za účelem bezprostředního výjezdu.

(4) V garáži je zakázáno uvádět do chodu ohřívací zařízení motoru, prostoru pro řidiče nebo prostoru pro cestující, jestliže jejich provozem vznikají škodlivé splodiny.

(5) Prostory pro garážování vozidel s plynovým zařízením se musí vybavit indikátory, které zajistí optickou a akustickou signalizaci výskytu plynu při dosažení 25 % dolní meze výbušnosti. Při překročení této hodnoty je nutno zakázat vstup do tohoto prostoru a zabezpečit, aby jej všechny osoby opustily a provést opatření podle havarijního plánu.

(6) Není-li možno zabránit nebezpečí výbuchu, je provozovatel povinen provést podle míry ohrožení opatření ke snížení jeho nepříznivých účinků (odsun pracovníků, odvoz nebezpečných látek, inertizace prostoru, použití protivýbuchových opatření apod.).

§ 13
Doprava nákladů a činnosti s tím související

(1) Provozovatel je povinen přidělit na vozidlo potřebný počet způsobilých a náležitě poučených osob, jestliže to vyžaduje bezpečnost provozu a povaha pracovní činnosti.

(2) Mimo přidělení osob podle odstavce 1 může provozovatel zabezpečit nakládací a vykládací práce též jiným způsobem (nakládacími a vykládacími četami na stálých pracovištích nebo technickými prostředky).

(3) Řidič musí při nakládce a vykládce vozidlo zabezpečit proti nežádoucímu pohybu. Návěsy, jednonápravové přívěsy a polopřívěsy musí být navíc podepřeny.

(4) Pracovník při otvírání bočnic, klanic a zadního čela je povinen zabezpečit, aby nikdo nemohl být jimi nebo uvolněným nákladem zasažen.

(5) Pokud je z důvodu bezpečnosti nákladu nutné, aby byl pracovník při přepravě na ložné ploše, musí být zajištěna jeho bezpečnost.

(6) Je-li třeba vystoupit na ložnou plochu vozidla nebo s ní sestoupit, musí se použít bezpečný žebřík nebo jiné rovnocenné zařízení.

(7) Při dopravě zvlášť těžkých a rozměrných nákladů je řidič povinen dodržovat technologický postup dopravy, nakládky a vykládky vypracovaný provozovatelem. Doprava těchto nákladů speciálními vozidly musí být zabezpečena nejméně dvěma řidiči.

(8) V prostoru pro akumulátory nebo na jeho povrchu se nesmí ukládat žádné předměty.

(9) V prostoru řidiče se nesmí ukládat předměty, které by mohly ohrozit řidiče nebo snížit ovladatelnost vozidla.

(10) Nádoby obsahující hořlavé kapaliny, lehko zápalné nebo výbušné látky, prchavé (toxické) látky a jedy se musí při dopravě řádně utěsnit, zabezpečit proti převržení, sálavému teplu a samovolnému pohybu.

§ 14
Zvláštní ustanovení

Od ustanovení této vyhlášky se mohou v nezbytném rozsahu odchýlit

a) jednotky požární ochrany při zdolávání požárů a činnostech s tím bezprostředně souvisejících,[16])

b) sanitní vozidla a vozidla jim na roveň postavená při poskytování pomoci v případech hromadných neštěstí a živelných pohrom.

§ 15
Přechodná a závěrečná ustanovení

Zrušuje se vyhláška Českého úřadu bezpečnosti práce č. 88/1980 Sb., o bezpečnosti práce a technických zařízení při provozu silničních vozidel, ve znění vyhlášky č. 62/1981 Sb.; ustanovení § 3, pokud se vztahuje na bezpečnostní přestávky v pravidelné autobusové dopravě a městské hromadné dopravě, se zrušuje dnem 30. června 1991.

§ 16
Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem vyhlášení; ustanovení § 3, pokud jsou podle něho určeny bezpečnostní přestávky v pravidelné veřejné autobusové dopravě a městské hromadné dopravě, nabývá účinnosti dnem 1. července 1991.

Předseda

Českého úřadu bezpečnosti práce:

Ing. Gerner v. r.

Předseda

Českého báňského úřadu:

Ing. Bartoš v. r.

1) Např. § 3 zákona č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce, § 39 zákona České národní rady č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů, nařízení vlády České a Slovenské Federativní Republiky č. 121/1990 Sb., o pracovněprávních vztazích při soukromém podnikání občanů, ve znění nařízení vlády České a Slovenské Federativní Republiky č. 14/1991 Sb., zákon č. 111/1990 Sb., o státním podniku.

2) Zákon č. 51/1964 Sb., o dráhách, ve znění zákona č. 104/1974 Sb.

3) Zákon č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání.

4) Vyhláška ministerstva zahraničních věcí č. 108/1976 Sb., o Evropské dohodě o práci osádek vozidel v mezinárodní silniční dopravě (AETR), ve znění vyhlášky č. 82/1984 Sb.

5) § 59 vyhlášky federálního ministerstva dopravy č. 41/1984 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích.

6) Vládní nařízení č. 80/1957 Sb., kterým se provádí zákon č. 79/1957 Sb., o výrobě, rozvodu a spotřebě ektřiny (elektrizační zákon), ve znění pozdějších předpisů.

7) § 33 vyhlášky č. 99/1989 Sb., o pravidlech provozu na pozemních komunikacích (pravidla silničního provozu).

8) § 48 odst. 2 písm. d) vyhlášky č. 99/1989 Sb.

9) ČSN 73 6059 Servisy a opravny motorových vozidel, čerpací stanice pohonných hmot. Základní ustanovení.

10) Např. vyhláška Českého úřadu bezpečnosti práce č. 48/1982 Sb., kterou se stanoví základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení, ve znění vyhlášky č. 324/1990 Sb. a vyhlášky č. 207/1991 Sb., vyhláška Českého báňského úřadu č. 26/1989 Sb., o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a bezpečnosti provozu při hornické činnosti a při činnosti prováděné hornickým způsobem na povrchu, vyhláška Českého báňského úřadu č. 51/1989 Sb., o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a bezpečnosti provozu při úpravě a zušlechťování nerostů, ČSN 74 3305 Ochranná zábradlí. Základní ustanovení.

11) ČSN 01 8012 Bezpečnostní značky a tabulky.

12) ČSN 33 0330 Krytie elektrických zariadení. Predpisy a metody skúšania.
ČSN 34 1010 Všeobecné předpisy pro ochranu před nebezpečným dotykovým napětím.

13) ČSN 33 2310 Předpisy pro elektrická zařízení v různých prostředích.

14) ČSN 05 0610 Bezpečnostné ustanovenia pre zváranie plameňom a rezanie kyslíkom.
ČSN 05 0630 Bezpečnostní ustanovení pro svařování elektrickým obloukem.

15) ČSN 01 8010 Bezpečnostní barvy a značky. Všeobecná ustanovení.

16) § 92 zákona České národní rady č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.